Ն։ 9783 1917 ՀՈԿՏ. 6—19 ՇՈՒՄԱԱ 19 ԹԸՇՐ. ԷՎՎԷԼ 1333 33ՐԴ ԱՄԱՍ ՍԷՆԷ

جريدهٔ شرقيه

(تاريخ تاسيسى ١٢٩٣)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ՇԱՐԳԻՆՅԷ

ԵԷՎՄԻ ՍԻՅԱՍԻ ԿԱՅԷԹԱ

20 ԲԱՐԱ Թարիխ թէէսիսի 1877

ساحب امتياز آغوب جيوملك

مؤسسى ديكران جيوملك

بك اوغلنده كوچك پارمق قپوده ابيل

سوقاغنده ١٣ نومرولى دائرهٔ مخصوصه‌سنده

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻԱԶ Վ.Է ՍԻՒՏԻՊԻ

ՅԱԿՈԲ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

Միւէսսիսի : ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ,

Պէյօղլընցա Քիւչիւք Բարմաղ Դարուցա

Իպիլ սոգալընցա Նօ. 13

ԱԳՕՆԷ ԳԻՆԱԹԸ.— Սէնէլիք 130, ալթը այլըգ 70, իւչ այլըգ 40։

ՀԱՐՊԸ ՈՒՄՈՒՍԻ

18 Թբերինը էվվէլ 1333 թարիխի գարարկեահը ումումիինին թեպիրը ռեսմիսի։ տիր։

Ճէպհէի հարպլարտա մուհիմ ... վագաա օլմաղը։ Մ.

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ԻՄԲԵՐԱԹՕՐԸՆԸՆ ՄԻԻՖ ՐԷԳԱԹԸ

–)(o)(–

Զանգզալէյէ ազիմէթ վէ ավտէթ, Իմբէրաթօրըն տիւնքի գիյարէթլէրի. — Տիւն կէճէի գիյաֆէթը Սէնիյէ։

Իմբէրաթօր հաղրէթլէրի միւշիւրլիք իւնիֆամասընը լապիս վէ Զաթը Շահանէնին իհտա իթտիկի գելընճը համիլ օլտուղո հալտէ սալը ադշամը Զրաղան սարայընըն Մէճիտիյէ խաքէլէսինէ էնմիշ, ասքէր թարաֆընտան իհթիրամլա սէլամլանտըգտան սոնրա սթիմիպոթլա «Եավուզ Սուլթան Սէլիմ»է կիթտիյլեր վէ օրատա Հարպիյէ նազըրը էնվէր բաշա թարաֆընտան գարշըլանմըշ տը։ Ղունտա մուզիգա Ալէման ժարշընը թէրէննիւմ իթտիկի սըրատա Իմբէրաթօր պիր միւատէթ կիւվերթէ իւզերինտէ էնվէր բաշա վէ սաիր զէվաթլա կէօրիւշմիշ տիր։ «Եավուզ»՝ «Իրթուղրուլ» եաթը վէ տիկէր թօրբիտալար բէֆադամթըյլա սաաթ օն պուչուգտա լաթիֆ վէ ֆաքին պիր հավա իլէ եօլա չըկտը։ Իմբէրաթօր՝ էթրաֆընտաքի զէվաթլա պիր միւտուէթ տանա գանուշարգտան սոնրա սալոնընա չէքիլտի։ Իմբէրաթօր միւշիւրլիք էլպիսէսինի լապիս վէ գապալադ կիյինմիշ օլտուղը հալտէ կիւվերթէյէ չըկըպ էնվէր բաշա իլէ կէօրիւշտիւ։ Սաաթ 7 պուչուգտա «Եավուզ»... մէվզընընա տէմիր աթտը։ Թաամտան սոնրա Իմբէրաթօր թէքրար կիւվերթէյէ չըզըպ մուսիգանընը թէրէննիւմ իթտիկի սէլամ հավասը իլէ սանճաղ բէսմը թաագիմի պէր միւթատ իճրա օլընարգտան սոնրա, կանպօթլարա պինիլէրէք Զանգզալէ իսկէլէսինէ չըզըլտը։ Իմբէրաթօր օրատա ասքէր, բոլիս, ժանդարմա վէ մէքթէպ չակիրտանը թարաֆլարընտան գարշըլանտը, սոնրա օթոմոպիլէ Համիտիյէ իսթիհքամընա կիթտի։ Իմբէրաթօր գալէնին թէրասսուտ մէվզընընա չըգտը վէ Զանգզալէ մուհարէպթը պարիյէսինէ տայիր վերիլէն իղահաթը քէմալը մերագլա տինէտի վէ սոնրա չրաբնէլ վէ մէրմի բարչալարընը կէօրտիւ վէ պիր խաթրէ օլմագ իւզրէ թագտիմ օլընան մաղրուզ Ն. 15 Ինկ. թահթէլպարը թախթալարընտան եաբըլմըշ վէ իւզերինտէ «Զանգզալէ 5 մարտ» իպարէսի հաղրը օլան պիր գալէմտանլըղը մաէլմէնունիյէ գապալ իթտի։ Իմբէրաթօր սոնրա եինէ կամպօթա բաքիպէն Ազգաչա չըզըպ օրատա գապըթան վէ ասքէր թարաֆլարընտան սէլամլանտը։ Իմբէրաթօր վէ մայէթի պատէ։ օթոմոպիլէրլէ Անոֆարթայա վէ Արը Պրունընա կիտի։ Լիման բաշա՝ պու իքի հէրտե իճրա օլընան հարաքեաթը ասքէրիյէ հաղրընտա Իմբէրաթօրա իղահաթ վէրտի։ Արը Պրունընտան ավտէթտէ Իմբէրաթօր խուսուսի չաարըլարընտա թաամ իթտիքատէն սոնրա թէքրար «Եավուզ»ա՝ բաքիպէն սաաթ 6տա չէհրիմիզէ ավտէթ իթտի։ Իմբէրաթօր կիւվերթէտէ էնվէր բաշա՝ վէ սաիր զէվաթլա կէօրիւշտի վէ սաաթ 7պուչուգտա թաամընը եէտիքտէն սոնրա սապահլայրն էրքէն՝ զալզմագ իւզրէ տաիրէլէրինէ չէքիլտի։ «Եավուզ» վէ տիկէր մայէթ սէֆայինի տիւն սապահ ավտէթլէ Հայտար Բաշա էօնիւնտէ տէմիրլէտիլէր։ Իմբէրաթօրըն ավտէթի պիր թօր էնտախթըյլա իլան օլընաը։ Իմբէրաթօր սէյահաթլարընընը տէվամը միւատէթինէ պէշաշէթլէրինի տայմա սազլամըշ, էթրաֆընտաքիլէրէ հէր զէման միւթէֆիթ պուլընմըշ վէ միւթէվալի ֆաալիյէթ վէ հարաքէթլէրինէ բաղմընն հիչ պիր եօրկունլըգ էսէրի կէօսթէրմէմիշ տիր։

Սաաթ 8 տէ պիւթիւն միւրէթթէպաթ վէ զապըթան կիւվերթէյէ թօրլանտը վէ Իմբէրաթօր՝ պունլարա նիշանլար թէվգի իլէ պիր նութգ իյրատ իթտի վէ իքի միլլէթ արասընտաքի էն հար միւնասէպաթը տօսթանէտէն պահա վ. պու հարպտա ճէրմանլըղընն Իսլամլըգլա պէրաբէր թէշրիքը մէտայիսինի իլա վէ «Եավուզ»ընն էսկի զապըթան վէ միւրէթթէպաթընընն եէնի ամիրը մութլագլարընա քէմալը սատագաթ վէ ֆէտաքէարի իլէ իյֆաի խատէթ իտէճէքլէրինտէն էմին պուլընտըղընը պէյան էյլէտի։ Պու նութգ «հուրբա» նիսալարըյլա գարշըլանտը վէ Ալէման մարշը թէրէննիւմինտէն սոնրա Իմբէրաթօր մուշա բաքիպէն Հայտար Բաշայա չըգտը վէ մէվզը գօմանտանը ճէվատ բաշա, Անատօլու չըմընտըֆէրի միւտիրը ումումիսի Մ. Քիւնթէր, վէ սաիր պէօյիւք մէմուրին թարաֆընտան գարշըլանտը վէ ասքէր վէ մէքթէպ չակիրտանը թարաֆընտան ալգըշլանտը։

Իմբէրաթօր Հայտար Բաշա վէ Գատըքէօյի տօլաշմիշ, սոնրա միրալայ Ֆօն Ֆրանքէնպէրկին գօմանտասընտաքի Ալէման ասքէրինի կէօզտէն կէչիրմիշ տիր։ Իմբէրաթօր՝ Ալէման ասքէրինէ խիթաբէն պիր նութգ իյրատա Օսմ. ասքէրինին մէզիյէթլէրինի իլա վէ Էվրօրա թօրբագլարընտա Ալէմանլարլա եան եանա ֆէտաքեարլըգլա նասըլ գան տէօքմիշլէր իսէ, Ալէմանլարընտա տա Ափա թօրբագլարընտա միւթէթէրէք զայէ իչիւն այնը սուրէթլէ գանլարընընն սոն տամլասընը ադրթմագլա իպրաղը ֆէտաքեարի էյլէմէլէրինի պէյան էթմիշ տիր։ Դրթաաթ գօմանտանը ճէվապէն իրատէի Իմբէրաթօրի վէճէլէ Ալէման ասքէրինին տէ պու Ասիա թօրբագլարընտա գանլարընընն սոն տամլալարընը տէօքմէք տերէճէսինտէ իպրաղը ֆէտաքեագի իտէճէքլէրինէ եէմին էթմիշ տիր։ Սաաթ 10-ա Իմբէրաթօր «Սէօյիւտի» եաթընա բաքիպէն Զրաղանա վէ օրատան Մէրասիմ քէօշկիւնէ ավտէթ էթմիշ տիր։ Իմբէրաթօր Հայտար Բաշատա թաղիմաթը ասքէրիյէտէ պուլընան զբթաաթը «Մէրհապա, ասքէր» ճիւմլէսիյլէ սէլամլամըշ տը։

*** Իմբէրաթօր մարէշալ իւնիֆորմասընը լապիս վէ բէֆադաթընտա միհմանտարլար օլարագ Սթանպոլ ճիհէթինէ կէչիպ Այա Սօֆիա ճամիսիյլէ ասքէրի միւզէսինի վէ միւզէի Հիւմայունընը զիյարէթ վէ թէքրար Մէրասիմ քէօշկիւնէ ավտէթլէ պիր գիյաֆէթ վէրիպ պունտա Շեյխիւլիսլամ էֆ. իլէ Նաֆիա վէ Բօսթա նազըրլարը, Նէյմանիա, Ավսթրիա, Բուլկարիա սէֆիրլէրի վէ սաիր բիճալ հազրը պուլունմըշլար տը։ Էօյլէնտէն սոնրա Սասրը սապըգ Սաիտ Հալիմ բաշա Մէրասիմ քէօշկիւնէ կիսիպ Իմբէրաթօր թարաֆընտան գապուլ օլունմըշ տը։

*** Շէհր Էմինի Սէղայի պէյ պիր հէյէթը մախսուսէ իլէ պէրապէր Իմբէրաթօր թարաֆընտան գապուլ օլընըպ շէհր նամընա շէհրիմիզին կիւզէլ մէնզարէլէրինի հավի միւքէլլէֆ պիրալպոմը հէտիյէ իթմիշ տիր։

ՏԻՒՆ ԿԷՃԷՐԻ ԶԻՅԱՖԷԹ

Թարաֆը Շահանէտէն տիւն կէճէ Տօլմա Պաղչէ սէրայը Հիւմայունընտա Իմբէրաթօրը՝ շէրէֆինէ 120 քիշիլիք ըէսմի պիր զիյաֆէթը Սէնիյէ քէշիտէ պույրուլմըշ տը։ Իմբէրաթօր միւշիր էլպիսէսինի լապիսէն սէրայա միւվասէլէթլէրինտէ Զաթը Շահանէ, Վէլիահտ վէ Շահզատէկեան Վիւքէլա, բիճալը ասքէրիյէ վէ Մապէյն Էրքէանը թարաֆընտան գարշըլանմըշ տը։ Իքի միւթթէֆիգ վէ մուազզամ հիւքմտար պէրապէրճէ իւսթ զաթ սալոնընա չըգմըշլար, պիր միւտուէթ իսթիրահաթտան սոնրա զիյաֆէթ սալոնընա տախիլ օլմուշլար տը։ Պունդն իւզէրլէնէ մուզիգա էվվէլա Ալէման սոնրա տա Օսմ. մարշընը թէրէննիւմ էյլէմիշ տիր։ Զիյաֆէթէ սաաթ 7 պուչուգտա պաշլանմըշ տը։

Նուբգը Հիւմայուն.— Զիյաֆէթէն խիթամընա տօղրու թարաֆը Շահանէտէն զիյրատէքի նութգը Հիւմայուն իրատ պույուրըլմըշ տը։

«Հաշմէթմէպ,

«Ալէման միլլէթը մուազզամաընընը բէք սէվկիւլի վէ մուազզէղ հիւքմտարը, մէֆախիրը զահրամանանէսի պիւթիւն ամիւնեանընն էն պէօյիւք թագտիր վէ հայրէթինի ճէլպ իտէն Ալէման գուվվաի պէրրիյէ վէ պահրիյէսինին գօմանտանը ազամը տօսթ, վէ միւթէֆիզմուֆախխամ Իմբէրաթօր հազրէթլէրինի բայրաթախթմտա սէլամլատըզմ պու կիւն պէնիմ վէ միլլէթիմ իչիւն բէք մէսուտ պիր կիւն տիր։ Պու միւնասէպէթլէ իպրաղ պույուրտըգլարը եէնի նիշանէի միւլէտէթ վէ մուհապիզլիքտէն տօլայը էն հարբ թէշեբբիւրաթընը վէ Օսմանլը թօրբաղը իւզէրինտէ էն սամիմի թէմէննիյաթը խոշամէտիմի գապուլ պույուրմալարընը Զաթը հաշմէթանէլէրինտէն պիր քերրէ տահա բէճա իտէրիմ։

«Մէմալիքիմիզին վէ իսթիղլալ վէ սէրպէսթիի ինքըշաֆա օլան ուզուգընընն միւտաֆէսսը ուղրընտա տէսթի պէ տէսթը վէֆադ օլարագ հարպ իտէն վէ պու մազսատը մէշրուը թէմամէն զապուլ իթտիրինճէյլ զատար իշրաղը զաֆէր խուսուսընտա էն գավի պիր ազմ ու սէպաթ իլէ միւճէհհէդ մասընը լապիս վէ բէֆադաթընտա միհմանտարլար օլարագ Սթանպոլ ճիհէթինէ կէչիպ Այա Սօֆիա ճամիսիյլէ ասքէրի միւզէսինի վէ միւզէի Հիւմայունընը զիյարէթ վէ թէքրար Մէրասիմ քէօշկիւնէ ավտէթլէ պիր գիյաֆէթ վէրիպ պունտա Շեյխիւլիսլամ էֆ. իլէ Նաֆիա վէ Բօսթա նազըրլարը, Նէյմանիա, Ավսթրիա, Բուլկարիա սէֆիրլէրի վէ սաիր բիճալ հազրը պուլունմըշլար տը։ Էօյլէնտէն սոնրա Սասրը սապըգ Սաիտ Հալիմ բաշա Մէրասիմ քէօշկիւնէ կիսիպ Իմբէրաթօր թարաֆընտան գապուլ օլունմըշ տը։

Շէհր Էմինի Սէղայի պէյ պիր հէյէթը մախսուսէ իլէ պէրապէր Իմբէրաթօր թարաֆընտան գապուլ օլընըպ շէհր նամընա շէհրիմիզին կիւզէլ մէնզարէլէրինի հավի միւքէլլէֆ պիրալպոմը հէտիյէ իթմիշ տիր։

ՏԻՒՆ ԿԷՃԷՐԻ ԶԻՅԱՖԷԹ

Թարաֆը Շահանէտէն տիւն կէճէ Տօլմա Պաղչէ սէրայը Հիւմայունընտա Իմբէրաթօրը՝ շէրէֆինէ 120 քիշիլիք ըէսմի պիր զիյաֆէթը Սէնիյէ քէշիտէ պույրուլմըշ տը։ Իմբէրաթօր միւշիր էլպիսէսինի լապիսէն սէրայա միւվասէլէթլէրինտէ Զաթը Շահանէ, Վէլիահտ վէ Շահզատէկեան Վիւքէլա, բիճալը ասքէրիյէ վէ Մապէյն Էրքէանը թարաֆընտան գարշըլանմըշ տը։ Իքի միւթթէֆիգ վէ մուազզամ հիւքմտար պէրապէրճէ իւսթ զաթ սալոնընա չըգմըշլար, պիր միւտուէթ իսթիրահաթտան սոնրա զիյաֆէթ սալոնընա տախիլ օլմուշլար տը։ Պունդն իւզէրլէնէ մուզիգա էվվէլա Ալէման սոնրա տա Օսմ. մարշընը թէրէննիւմ էյլէմիշ տիր։ Զիյաֆէթէ սաաթ 7 պուչուգտա պաշլանմըշ տը։

Նուբգը Հիւմայուն.— Զիյաֆէթէն խիթամընա տօղրու թարաֆը Շահանէտէն զիյրատէքի նութգը Հիւմայուն իրատ պույուրըլմըշ տը։

«Հաշմէթմէպ,

«Ալէման միլլէթը մուազզամաընընը բէք սէվկիւլի վէ մուազզէղ հիւքմտարը, մէֆախիրը զահրամանանէսի պիւթիւն ամիւնեանընն էն պէօյիւք թագտիր վէ հայրէթինի ճէլպ իտէն Ալէման գուվվաի պէրրիյէ վէ պահրիյէսինին գօմանտանը ազամը տօսթ, վէ միւթէֆիզմուֆախխամ Իմբէրաթօր հազրէթլէրինի բայրաթախթմտա սէլամլատըզմ պու կիւն պէնիմ վէ միլլէթիմ իչիւն բէք մէսուտ պիր կիւն տիր։ Պու միւնասէպէթլէ իպրաղ պույուրտըգլարը եէնի նիշանէի միւլէտէթ վէ մուհապիզլիքտէն տօլայը էն հարբ թէշեբբիւրաթընը վէ Օսմանլը թօրբաղը իւզէրինտէ էն սամիմի թէմէննիյաթը խոշամէտիմի գապուլ պույուրմալարընը Զաթը հաշմէթանէլէրինտէն պիր քերրէ տահա բէճա իտէրիմ։

«Մէմալիքիմիզին վէ իսթիղլալ վէ սէրպէսթիի ինքըշաֆա օլան ուզուգընընն միւտաֆէսսը ուղրընտա տէսթի պէ տէսթը վէֆադ օլարագ հարպ իտէն վէ պու մազսատը մէշրուը թէմամէն զապուլ իթտիրինճէյլ զատար իշրաղը զաֆէր խուսուսընտա էն գավի պիր ազմ ու սէպաթ իլէ միւճէհհէդ

պուլունան չէճի վէ զահրաման պուտուլարըմըզ Ալի ու Ինայէթը Փարի իլէ եազընտա տիւշմէնլէրիմիզի պու ճիհատը խունրիզ տէվամը ֆահիսէսիզ օլտըղընա իգնաա վէ պու սուրէթլէ ալէմը պէշէրիյէթի ալամ վէ մէսայիպը հարպիյէտէն թախլիսէ մուվաֆֆագ օլաճագլար տը։

«Մէնաֆիիմիզին իչթիրաքը վէ հէր տիւրլիւ ֆէտաքեարլըգլարա հազիր օլան միլլէթլէրիմիզին թէմայիւլ զալպիյէի միւթէզապիլէսի վէ էօթէ տէն պէրու խանէտանլարըմըզ արասընտա ճայկիր օլան մուխասէնէթը ամիզա էսասլարընա իսթինատ իտէն սամիմի վէ լայէթթէզէլզիլ իթթիֆաղըմըզլա եէքտիկէրինէ մէրպութ պուլունան օրտուլարըմըզընը սաթվէթ վէ միքնէթինէն, մազսէսիմիզին մուրուիյէթինէն վէ պիլիասա թէճէլլի Ինայէթը Պարիսէն էմին օլտուղըմըզ հալտէ Ավսթրիա—Մաճար վէ Պուլկար դահրաման միւթթէֆիզլէրիմիզին ինղմամը միւզահէրէթլէրիյլէ թաաղլի իթտիկիմիզ պու ճիհատը ազիմին մելլէթլէրիմիզէ ուղուն պիր տէվրի սիւբիւն վէ սաատէթ վէ սալը միւտալէմէթքարի թէէմին իտէճէք խաթիմէի զաֆէրավէրինէ հուզուրը զալպ իլէ ինթիզար իտիյօրըզ։

«Զաթը հաշմէթանէլէրիյլէ Իմբէրաթօրիցա հազրէթլէրինին վէ պիթթէն ազալ խանէտանը Իմբէրաթօրլիքերինն զըյմէթտար սընհէթ վէ սաատէթլէրի վէ չանը վէ մուազզամ Իմբէրաթօրլարընընն իտարէի հաքիմանէլէրի սայէսինտէ թէրազզըյաթըքարիգիւլաստ ժազհար օլան նէճիպ վէ գահրաման Ալէման միլլէթինին բէֆահ վէ սաատէթը հալի իչիւն էն հարբ վէ էնամիմի թէմէննիյաթտա պուլունմագլա պէրապէր հազգ ու ատլընն զալէպ ուղրունտա հարպ իտէն չէճի ասքէրը պէրբիյէ վէ պահրիյէմիզի սանը Սամստանիսինտէ մասուն վէ մահֆուզ պույուրմասընը ճէնապը Գատէրը Մութլագտան նիյազ էյլէրիմ»։

Իմբէհրաթօրընն ճեվապը.— Իմբէրաթօր թարաֆընտան տա Զաթը Շահանէյէ խիթապէն թէրճէմէսի աշաղըտա միւնտէրիճ նութգ իյրատ պույուրըլմըշ տը։

«Բայիթախթը Հիւմայունլարընտա մուվասէլէթիմ տօլայըսըյլա Զաթը չէվքէթսիմաթը ճէնաբ Բաաիշահիլերինին պէյան պույուրտըգլարը էլֆաղը ճէմիլէյէ քէմալը սամիմիյէթլէ թէշէքքիր իտէրիմ։ Սէնիյնը ախիրէ վէգայիի ազիմէսինտէն սոնրա պէնիմ վէ միլլէթիմին միլլէթը նէճիպլի Օսմանիյէյի զարշը սիլահ արգատաշը վէ տօսթ վէ միւթթէֆիգ սըֆաթըյլա էօթէտէն պէրու ըէրվերտէ էյլէտիկիմիզ հըսսիյաթը սատագաթքեարանէյի պիզզաթ պէյան իթմէք իչիւն չէվքէնբու մուհիպպ վէ միւթթէֆիգիմ Զաթը Շէհրիյարիլէրինի Օսմանլը Իմբէրաթօրլըղընընն մազարրհիքիմէթինտէ ալէմտէ ասլա մանէնտի պուլունմայան պու շէհրէտ զիյարէթ էյլէմէք արզուսի չէսիտինի անսամիմիլզալպ հըսս իտիյօրաբմ։ Իշթէ պու սէպէպլէ տավթը Հիւմայունը Միւլիւքանէլէրինէ քէմալը միւսարաաթլա իճապէթ էյլէտիմ։ Օսմանլը օրտու վէ տօնանմասընընն Իմբէրաթօրլըղընն գալպկահընա միւթէվէճճիհ տիւշմէն հիւճումլարընը,

մուհարէպաթը մուզաֆֆէրանէտէթարա իթմէք յուրէթիյլէ խաթըրէսի ասլա զէվալրէզիյը օլմայաճագ գահրամանլըգլար իպրազ վէ տավահ միւշթէրէք-քիմիզէ էհէմմիյէթը ազիմէյի հայիզ խըսէմաթը իյֆա էյլէտիքլէրի մահալլէրի փիւն կէչթ ու կիւզար նասիպ օլը։ Օսմանլը ազմ ու գահրամանլըզընդն իգթիհամ էյլէտիկի միւշքիլաթըն տէրէճէսինի քէմալը թագիր վէ շիւքրանլա թէյազուն էյլէտիմ։ Վէգայիի գահրամանանէ իլէ մահալամալ օլան Օսմանլը թարիխը հարպընտա Անափարթա, Կրը Պրունը վէ Սէատիւլպահր էպէտի պիրէր սահիֆէի զաֆէր օլարագ գալաճագ տըր։ Էօհտէմ միւշիրլիք բիւթպէսինին թէվճիհ պույուրըլմասը տօլայըսըյլա պէօյլէ պիր օրտու իլէ պիզզաթ միւնասէպաթ բէյտա էյլէմէյէ միւֆթէխիր վէ պահթիյարըմ վէ պու վէսիլէ իլէ Զաթը Շահանէյէրինէ սուրէթը մախսուսէտ թէէյիտը շիւքրան իթմէքլիկիմէ միւսաատ պույուրմանընզը բէճա իտէրիմ։ Միւտատէթը մէտիտէ պիզէ ասօսթըզ վէ մէնաֆիի միւշթէրէքէ իլէ մէրպութ օլան ատվէլէթը Օսմանիյէնին միլլէթին էն մուզաատսէս վարլըզընը միւտաֆէա իշիւն պիզիմլէ պէրապէր հարպա իշթիրաք էյլէտիկինին զարիպէն իւշիւնճի սէնէի տէվրիյէսի իսթամ պուլաճագ տըր։ Օսմանլը միլլէթ վէ օրտուսընը Ալէման միլլէթ վէ օրտուսը տէրէճէսինատ էմնիյէթ վէ մէթանէթլէ տէվլէթինին հուզուզ վէ մէնաֆիինի քեաֆիլ պիր նէթիճէի հասէնէյէ զատար միւճատէլէյէ տվամա ազմ իթթիֆինի պէյանաթը Շահանէյէրինէն քէմալը մահզուզիյէթլէ էօյրէնամիտ։ Իթթիֆագ մուահէտէյէրինէ սատագաթլարընտա լայէթէզէլդիւլ օլան Ալէմանլարլա Օսմանլըլար՝ Ավըսթրիալըլար, Մաճարլար վէ Պուլկարլարլա պիրլիքտէ տիւշմէնլերիմիզ գան տէօքմէքտէ տէվամըն ֆահիշէսիզ օլտուղընը անլայընճայա գատար սէպաթ իտէճէքլէր տիր։

«Հարպը թատագիպ իտէճէք օլան տէվրէի սուլհտա միւճատէլէ վէ զարուրէթը անվալ իլէ պիր զաթ տահա եէքսիկէրինէ մէրպութ օլմուշ օլան միլլէթլէրիմիզ մէէնիյէթին մէսայի սուլհէրվէրանէսինէ պիրլիքտէ հասրը նէֆս էյլէյէճէքլէր տիր։ Զաթը թաճարլիէրինին Օսմանլը թօբրաղընտա կէչիրմէքլիկիմէ միւսաատ պույուրտըզը էյամը չու անտէ եատ իտէրքէն, վախանըմա կէօթիւրէճէկիմ լայէզալ վէ լայիւտ խաթըրաթլաքէնտիմի մէշպու պուլմազտայըմ։ Նէզաը Շահանէյէրինտէ վէ հիւքիւմէթը Սէ-

ՄՈՒՀԱՊՊԷԹ ՕՏԱՍԸ

ԻՒԶԻԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

—o—

14.— ՄՈՒՀԱԲԷՄԷ

—)o(—

Պու սիւքիւնէթի էն էվվէլ Բօն Հէպէր գաթ իլէ Ֆիլիբէ.

— Դաղուլ էթ մատամ Բիւիզի, տէտի, պիզ սէնին օտանա կէշիյօրզ, հազիզաթը շիւպհէյէ պրագուճագ պիր շէյ սէօյլէմէյինիզ։

Պիր գաչ տագիգա սօնրա Թէրէզա սալօնա կիրտի։ Եօգարտան աշաղը սիյահլար կիյինմիշ իտի։ Պիր ֆօթէօյ իւզերինատ օթըրըզ եիւզիւնին թիւլինի շըղարարզտա նէ զատարէնտիշէլէր իշինատ գավրուլըզը սիմասընտան անլաշըլըյօր իտի։

— Ֆիլիբ, ատտի Թէրէզա էլէմ ու քէտէրինատն թիթրէյէն պիր սէտա իլէ, զըզըմ սանա նէ՞ եարաբ...

Ֆիլիբ տէ հէյէճանա կէլէրէք — նիյէլէրի ի. է միլլէթը Օսմանիյէ թարաֆընտան մազհար օլտուղում հիւանը գապուլտէն անտամիմ միւթէհասուս օլտումէսէի զիյարէթլէրիմ էնատընտա աշինաի բէյտա իթթիկիմ զըյմէթտար Օսմանլը սէնատթ վէ թարիխինին լայէմութ ապիտանը Սթանպօլըն խուրշիտը թապէտարի ալթընտա եէնէ էֆքարըմա թէէսիրը սահհարընը իճրա էյլէտի։ Թէմամ օն տօղուզ սէնէ էվվէլ վազը օլան զիյարէթը ախիրէմանէն պէրու, զուվվէթվէ զէնատէքի պահշ իտէն իթթիհատ վէ Զաթը Շէհրիյարլէրինին ըէյ վէ թէտպիրը Միլիւքհանէլէրի սայէսինատ միլլէթը Օսմանիյէնին շահրանը թէրագզտա վէ հայաթը ումումիյէ վէ իգթիսատիյէնին պիւթիւն սահֆհաթընտա նէ կէօնա ազմ ու ճիհատիյէթլէ իլէրիլէմէքտէ օլտուղընը հէր խաթվէտէ միւշահէտ էյլէտիմ։

«Օսմանլը իմբէրաթօրլըզը տախիլինատ վէ բայիթախթտա կէօրտիւկիմ սամիմիյէթի պարիզ հիւանը գապուլատն տօլայը էն ամիզ մինէթտարլըզըմը թէէյիտ իտէր վէ սըհէթ վէ սատատէթըճիհանդըյմէթը Շէֆինշահիլերի վէհանէտանը Շէհրիյարիլերինինիզ-պալի վէ օրտուի Օսմանինին չան ու զաֆէրի վէ միլլէթը Օսմանիյէնին սատատէթըհալի վէ ինքրշաֆը հազրընտա էն սամիմի թէմէննիյաթըմը իթհան էյլէրիմ»։

ԻՄԲԷՐԱԹՕՐԸՆ ՄԻՒՖԱՐԷԴԱԹԸ

Պիր միւատէթ սօնրա իմբէրաթօր քէնտիլերինի թէչեի իտէն Զաթը Շահանէ իլէ պիրլիքտէ տէօրթ աթը պիր կէրտունէի Հիւմայունա բաքիպէն, բիճալը տէվլէթ, մապէյն երքեանը, մայէթը Իմբէրաթօրի տիկէր արապալարտ բաքիպէն պիր մէվքէպը Հիւմայուն թէրթիպ օլընմըշ վէ Թօբխանէ, Բէօբրիւ, Էմին Էօնիւ թարիգիյէ Սիրքէճի սթասիօնընա միւվասէլէթ իտիլմիշ տիր։ Տօլմապաղչէտէն Սիրքէճիյէ գատար օլան կիւզէլկեահտա բէտմը. Իսթիգպալտա օլտուղը թէրթիպ իւզրէ, ասքերի մէքթէպլէր թալէպէսի վէ ասքէր թարաֆընտան բէտմը սէլամ իյֆա օլընմըշ վէ կէճէ սաաթ 10 պուչուղա տօղրու վագթ կէճ օլմազա պէրապէր ճատատէլէրի տօլտուրան պինէրճէ իալզ հիւքիմտարանը ազամ հազարաթընը բէք հարը վէ սիւրէքլի սուրէթատ ալգըշլամըշ տըր։

Իմբէրաթօր Սիրքէճի սթասիօնընա միւվասէլէթինատ Զաթը Շահանէյէ քէք հար վէ սամիմի պիր սուրէթատ վէտատ իտէրէք թէշեիատ հազըր պուլընան վէլիահա, Շահզատէկեահ, վիւ-

Մատամ. անլայամայօրըմ սիզի։

— Դըզըմ Մարթա սիզէ նէ՞ եարտը քի, անիտէ, պէօյլէ պիր զարար վէրմէկէ սէպէպ կէօսթէրմէքտիզին, նշանլընըզ մազամընտա թէլազկը իթտիկինիզ հալատէ, օնը թէրք իթտինիզ։

— Նշանլը՛մ, Մարթա՛...։

— Շիւպհէսիզ, օնըն էլինի պէն սանա վէրմէտիմ մի՞ վէ քէնտիսի ատ բէտէրինին սիզի ըէտտ իթմէյէճէկինի սէօյլէմէտի՞ մի։

Պու սէօզ իւզէրինէ Ֆիլիբ տէհշէթինատէն տիթրէտի, պու զատըն հազիգաթը սէօյլէմէքատ իտի։

— Մատամ, տէտի, սէօզիւ զըսա քէսմէք իշիւն, Ֆիլհազիգա Մարթայը սէվիյօրըմ տէյու զանն իթտիմ, վէ... պունը տա սիզե իթիրաֆ իթտիմ... լաքին... ճիտատէն զալպիմի իսթիմզաճ իթտիմ... ալանանըզընը թագտիր էյլէտիմ...։

— Ինանմամ, տէտի Թէրէզա։ Զիրա նէ սէօյլէտիկինիզի ֆիլմէյօրսընըզ, զիրա Մարթայը իլգ կէօրտիկինիզ կիւնտէն պէրու տանա օ չօճուզ իքէն, սէվտինիզ... պիր վալիտէյին կէօզլէրինի լտաթապիլի՞րմիսինիզ... սիզ օնը սէվտինիզ, տէյօրըմ, Ֆիլիբ, սիզին կիպի պիր զալպտա աշղ ու մուհապպէթ էօյլէ քէօքլեր սալաբրմըշ տըր քի, նէ օնը ինքեար իտէպիլիբսինիզ, նէ տէ սագլայապիլիբսինիզ։ Սիզ Մարթայը սէվիյօրսընըզ, օ տա սիզի սէվիյօր...։

— Օ՛հ, պէօյլէ սէօյլէմէյինիզ, Մարթա պէնի սէվմէյօր...։

— Օ սիզի սէվիյօր վէ քէնտինի թէրք իթտիկինիզատն տօլայը էօլիւյօր...։

— Մարթա, էօլսիւն մի՞, պէնի՞մ իշիւն...։

— Պիզ օնըն հայաթընտան մէէյուս օլտը, վէ չու տագիգատա իտի քի, տօղթօր օնը զուրթարմազ իշիւն պաղը իւմիտլեր վերտի...

— Եաշայո՞ր մը...։

— Եաշայաճագ տըր... էկեր օնա վատ իթտիկինիզ մէսուտիյէթի վէրիրսէնիզ...։

Ֆիլիբ ըէնկի պիւսպիւթիւն ատթը, Մարթանըն էօյէճէկինատն հլատ իթտիկի քէսէրլէ թիթրէմէքտէ իտի։ Լաքին քէնտինի զարլայան հէյէճանընա զարյը պիւթիւն զուվվէթինի թուլատը։

— Այանըյօրսընըզ, մատամ, տէյու թէքրար իթտի, սիզի թէէմին իտէրիմ քի, օնա զարյը տէրին վէ սամիմի պիր մուհապպէթիմ, գարտաշանէ պիր թէվէճճիւհիմ վար, օնըն խասթալըզը տա պանա քէտէր վէրիյօր... լաքին եէմին իտէրիմ քի, օնը սէվմէմ վէ օնը աշղ ու մուհապպէթ թէլ սէվմէմիշիմ, պէնիմ իշիւն տուլյըզը հրսսիյաթտա քէնտիսի պիզզաթ լանընըմըշ տըր։

(Տեվամի) [156)

հաֆթա իհալէ միւտատէթի թային զըլընտըզընտան թալիպլէրին լիվա էմլաքը էմիրիյէ մէմուրլըզընա միւրաճաաթլարը։

§ Գուզկունճըգտա վաքոր իսք լէսի գարշըսընտա քեսին վէ զարաղոլ արնաուտընա մէպնի պարագանըն իյճուրա վէրիլմէսի իշիւն 11 թըշը։ սահի 333 թարիխինէ զատար իհալէ վէ պիր հաֆթա իհալէ միւտատէթի թային զըլընտըզընտան թալիպլէրին լիվա էմլաք։ էմիրիյէ մէմուրլըզընա միւրաճաաթլարը։

ՏԷՕՅՁԷ ՊԱՆԳ

1870ՏԷ ՊԷՐԼԻՆՏԷ ՄԻԻԼՈՍԻ

Սէրմայէսի թէմամէն թէէտիյէ օլընմըշ վէ իհթիյաթ ազճէսի 500 միլիոն մարգ 27 միլիոն լիրաի Օսմ.։ Շիւպէլէր վէ աճէնթէլէր Ալէմանիանընն պիւթիւն պայլըճա չէհրլէրինատ։ պիյէտ, Պաղտատ, Պրիւքսէլ վէ Տէրսաատէթ։ Սօֆիա շիւպէսի՝ եարընտա այըլաճագ տըր։

Գալաթատա, Վօյվոտա սոկագ Ն.Ջ-27։ Սթանպօլ աճէնթէլիկի՝ Պաամանճեան խան։ Գացտ սաաթլարը ճումատա վէ քաղար կիւնլէրինտէն մատատա սաաթ 10 տան 4է դատար։

Տէրսաատէթ շիւպէսի պիլճիմէյէ պանգա մուատմէլաթըյլա մէշղուլ օլմազատա տըր։ Հիսապը ճարիյէ չիշատ։ Էմանէթլէր՝ էմր վէ վատէ իլէ թէէտիյէ օլընը։ Էմանէթ մուզտպիլինատ հիսապը ճարի իլէ ավանսար, էվրագ սգոնթօսը, տախիլվէ իսրֆի հէր թարաֆ իւզերինէ չէք վէ բոգիցալար ալըմ վէ սաթըմը, իթիբար մէքթուպլարը, տիւնեանընն պիւճիւն մուհիմ մէմալիք իւզերինէ մէքթուպ վէ թէլեկրաֆլա թէէտիյէ էմրլէր։ Հէր մէմլէքէթ իւզերինէ սահ-էէ թէահհիւտի բօլիցալար քիչատը։ Թէահհիւտի էմթաանընն իխրաճաթը իշիւն իթիբար քիչատը։ Տէրսաատէթ վէ մէմ. էճնէպիյէ պօրսալարընտա թանվիլաթ ալըմ վէ սաթըմըշ թանվիլաթ մուհաֆազասը։

Մեrfեզտե սոն սիսթէմ իւզրէ հաբըլմըշ կացալար զայէթ սգոնթ օլը ֆիյաթլա էնալինին թանթը էմրինէ վազ օլընը։ Դացա իսթիճար իտէնլէր՝ քէմալը էմնիյէթլէ վէ իֆ.ալի աբրատան ազատ օլարագ էմանէթլէրիյլէ մէշղուլ օլապիլմէք իշիւն պիր սալօնտա խուսուսի օտալար մէվճուտ տըր։

ՊԷՆԼԵՆ-ԿԱՎՈՇ օբէրէթ գումբանիասը թարաֆընտան պու կիւն Օտէօն թէաթրօսընտա կիւզել բիյէսլէր սահնէի թէմաշայա վազ իսիլէճէք տիր։

մուհարրիր մասուլ

Միւս. մէսուլ։ ՅԱԿՈԲ ՎԱՐԺԱՊԵՏՅԱՆ